

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/123/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1423204171
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr Janka Richterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1423204171.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Richterovej a členov senátu JUDr. Juraja Považana a JUDr. Milana Chalupku o návrhu navrhovateľa: V. M. O., I. XX.XX.XXXX, Z. Z., L. Č. X, zastúpeného L/R/P advokáti, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Slávičie údolie č. 6, na nariadenie neodkladného opatrenia, proti odporkyni: R. E. Š., I. XX.XX.XXXX, Z. Z., B. Y. Č. X, na odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV zo dňa 25. augusta 2023 č. k. 6Cos/2/2023-66, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Odporkyni **n e p r i z n á v a** náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal uloženia povinnosti odporkyni zdržať sa konania, zasahujúceho do jeho osobnostných práv (česť, dobré meno) a trvalého odstránenia vymedzených výrokov odporkyne, umiestnených na jej profiloch v sieti J..

2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pre nariadenie neodkladného opatrenia nie sú splnené procesné podmienky v zmysle § 325 ods. 1 CSP, keď navrhovateľ neosvedčil nevyhnutnú naliehavú potrebu neodkladnej úpravy pomerov strán navrhovaným spôsobom, keď z výrokov odporkyne nevyplýva zjavná nezákonnosť vyžadujúca okamžitý zásah súdu.

3. V odôvodnení ďalej uviedol, že namietané verbálne prejavy odporkyne vyhodnotil ako politickú súťaž, v rámci volebnej kampane, keď odporkyňa kandiduje ako predsedníčka strany B. do parlamentných volieb. Jej prejavy sa týkajú činnosti navrhovateľa v čase, keď bol ministrom. Poukázal na judikatúru ESLP, v zmysle ktorej politik je vnímaný ako privilegovaný subjekt verejnej debaty; u politikov ide o širšiu mieru kritiky a ochranu podľa čl. 10 dohovoru nepoživajú iba prejavy nenávisťi, a tie, ktoré podporujú intoleranciu. Za takéto namietané výroky odporkyne nemožno hodnotiť, teda nie sú spôsobilé privodiť navrhovateľovi ťažko napravitelnú ujmu (majetkovú či nemajetkovú). Nejedná sa o taký výnimočný prípad, ktorý by odôvodňoval ingerenciu súdu do verejnej debaty.

4. Dospel tiež k záveru, že ak navrhovateľ uplatňuje trvalé odstránenie príspevkov z J. profilov odporkyne, domáha sa de facto konečnej úpravy, avšak táto nemôže byť prípustná postupom podľa § 325 CSP. Kolízia práva odporkyne na slobodu prejavu s osobnostnými právami navrhovateľa (česť, dobré meno) vyžaduje uskutočnenie testu proporcionality aj s odpoveďou protistrany.

5. Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie navrhovateľ. Pre nesprávne právne posúdenie veci, pre nesprávne skutkové závery, ako i pre vady konania, spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia, žiadal toto zmeniť a požadované neodkladné opatrenie nariadiť. Za nesprávny

považoval záver súdu prvej inštancie o tom, že neosvedčil neodkladnú potrebu úpravy pomerov medzi stranami. Tvrdil, že podľa súdu ochrana politika pri porušení osobnostných práv formou neodkladného opatrenia neprichádza do úvahy, avšak súdy politikom takúto ochranu poskytujú. Naliehavá potreba úpravy pomerov vyplýva zo skutočnosti, že možno očakávať, že v rámci predvolebnej kampane odporkyňa bude pokračovať v protiprávnom konaní, a ochrana navrhovateľa až v rámci riadneho súdneho konania už nebude účinná. Do meritórneho rozhodnutia súdu potom vznikne navrhovateľovi ťažko napravitelná ujma. Tvrdil, že odporkyňa preukázateľne šíri o navrhovateľovi difamačné výroky (gauner, toxický nominant na ministerstve, kšeftár, tvorca organizovanej skupiny), ktoré sú proti nemu úmyselne smerované a zo strany verejnosti vyvolávajú silné negatívne emócie. Difamačný prejav odporkyne, koncipovaný prevažne ako faktické tvrdenia, sa preukázateľne nezakladajú na pravde, ich cieľom je dehonestácia navrhovateľa ako bývalej verejne činnej osoby. Vo vzájomnom vyvažovaní ústavných práv sloboda prejavu odporkyne podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy SR nemôže požívať vyššiu mieru ochrany, než právo navrhovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena v zmysle čl. 19 ods. 1.

6. Odvolací súd prejednal odvolanie navrhovateľa v rozsahu a z dôvodov v ňom vymedzených (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že nie je opodstatnené.

7. Súd prvej inštancie pri posudzovaní splnenia procesných predpokladov pre poskytnutie súdnej ochrany formou neodkladného opatrenia (§ 325 ods. 1 CSP) vzal do úvahy všetky právne významné skutočnosti i súdnu prax pri uplatňovaní ochrany osobnostných práv navrhovateľa v súvislosti s jeho verejným pôsobením v pozícii ministra F. (čl. 19 ods. 1 ústavy, § 11 a nasl. OZ) v kolízii so slobodou prejavu odporkyne. Svoje závery aj dostatočným spôsobom odôvodnil.

8. K neoprávnenému zásahu do osobnej cti dochádza nepravdivými skutkovými tvrdeniami, resp. skreslene podanými pravdivými údajmi, alebo neprípustnými hodnotiacimi úsudkami (bez dostatočného skutkového základu), pokiaľ majú difamačný (hanlivý) charakter, v dôsledku čoho sú objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv fyzických osôb. Pri posudzovaní tvrdenia ako difamačného je potrebné brať do úvahy použité výrazy a formulácie i celkový dojem s ohľadom na všetky súvislosti a okolnosti, za ktorých k tvrdeniu došlo.

9. Všeobecne možno kritiku vecí alebo osôb možno považovať za neprimeranú, pokiaľ z nej vyplýva úmysel znevážiť či uraziť kritizovanú osobu (tzv. intenzívny exces), tiež v prípade, ak miera expresivity použitých výrazov je v značnom nepomere k cieľom kritiky. Avšak zveličovanie i preháňanie nerobí prejav sám osebe nezákonným.

10. V prípade verejnej diskusie o verejnej významnej téme musí politik zniesť širšiu mieru kritiky ako súkromná osoba.

11. Ako správne poukázal i súd prvej inštancie, odporkyňa je predsedníčkou politickej strany B. M. M., ktorá sa na Slovensku etabluje.

12. Po predchádzajúcich parlamentných voľbách v r. 2020 vznikla vláda, ktorá si dala za cieľ očistu verejného života od korupcie. V tomto období bola odporkyňa zamestnaná v B. F. platobnej F. (B.), s ktorou boli a naďalej sú spájané viaceré korupčné škandály v súvislosti so subvenčnými podvodmi (napr. verejne masívne pertraktovaná kauza X.), agentúra musela bojovať o akreditáciu. Odporkyňa sa stala vedúcou úseku na boj proti korupcii. Z jej verbálnych prejavov na navrhovateľom označených webových sídlach F. F. G..sk, ako aj na J. profiloch, vyplýva, že v rámci volebnej kampane a po medializovanom zadržaní viacerých osôb z B. a z prostredia F. NAKA informovala o podaní trestných oznámení, vyplývajúcich zo zistení jej tímu na B., o poskytnutí nadobudnutých vedomostí poslancom parlamentu i premiérom. Informovala tiež o podaní trestných oznámení na jej osobu vedúcim B., ktorý postup vnímala ako revanš za jej úsilie bojovať s korupciou razantnejšie, čo mal byť tiež dôvod pre jej odchod z pozície podpredsedníčky Š.. Vyjadrovala sa i k tvrdenej ponuke navrhovateľa na inú funkciu v ministerstve podriadenej inštitúcii.

13. Navrhovateľ v čase pôsobenia odporkyne na B. bol ministrom F., z tejto funkcie odstúpil, resp. vrátil poverenia na jej výkon v súvislosti so široko medializovanou kauzou, týkajúcou sa pridelenia štátnej dotácie pre jeho rodinnú firmu vo výške 1,4 mil. €.

14. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie o tom, že namietané výroky odporkyne, špecifikované v odôvodnení napadnutého uznesenia, sa týkajú politickej súťaže, boli prednášané v rámci predvolebnej kampane predsedníčkou politickej strany. Okrem toho boli súčasťou verejnej diskusie na závažnú tému korupcie v F., keď nasledovali v bezprostrednej časovej súvislosti so zadržaním osôb z prostredia, v ktorom odporkyňa vykonávala protikorupčnú agendu. Namietané výroky sa týkali nielen navrhovateľa ako exministra, ale i predsedu B. a niektorých zamestnancov, o ktorých oprávnenosti zamestnania v agentúre mala vážne pochybnosti.

15. Podobne sa stotožňuje s jeho záverom, že ochrana formou neodkladného opatrenia by prichádzala do úvahy len pokiaľ by v politickej diskusii odporkyňa podnecovala k násiliu, intolerancii, resp. ak by išlo o nenávisťné prejavy, v ktorých prípadoch by navrhovateľovi hrozila závažná ujma, vyžadujúca si okamžitý zásah súdu. Súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru o tom, že o takýto prípad nejde.

16. Prejav odporkyne je pokojný, predkladané informácie (prevažne skutkové tvrdenia) prednáša vecne, rovnako vecne reaguje na položené otázky. V jej výrokoch absentuje akýkoľvek nenávisťný obsah. Z namietaných výrokov nemožno dedukovať, že jej záujmom je vyvolanie silných negatívnych emócií voči navrhovateľovi. V centre jej prejavov nie je osoba navrhovateľa, ale téma korupcie cez ňou vnímané korupčné správanie sa viacerých osôb, o ktorom konaní nadobudla vedomosť z titulu výkonu jej funkcie v B.. Odporkyňa namietané výroky prednáša obsahovo zhodne opakovane, bez neskoršej korekcie, s vecným a logickým súvisom s ostatným obsahom jej tvrdení, ktoré navrhovateľ nespochybňoval. Pokiaľ ako kritiku korupčného správania použila výraz „gauner/i“, majúci do istej difamačný charakter, treba uviesť, že takto všeobecne označovala osoby, ktoré z hľadiska jej vnímania korupčného správania neobstáli. Navrhovateľa označila ako „kšeftára“ v súvislosti s tvrdenou ponukou funkcie v inej inštitúcii práve pre jej tvrdenú snahu o razantnejšie postup proti korupcii. Miera expresivity týchto použitých výrazov nie je v značnom nepomere k cieľom kritiky. Ak teda politička vo verejnej diskusii na závažnú tému proti politikovi takéto výrazy použila, za vyššie naznačených okolností (bod 9. a 10.) nemožno tento prejav považovať za odôvodňujúci nariadenie neodkladného opatrenia požadovaným spôsobom.

17. Navrhovateľ bez ďalšieho označil početné tvrdenia odporkyne za nepravdivé, čo nemožno považovať za dostačujúce i s ohľadom na pracovnú pozíciu odporkyne v B.. Nedal žiadne vysvetlenie, napr. či sa stretli s odporkyňou, z iniciatívy koho a čo bolo obsahom ich rozhovorov.

18. Tvrdenie odvolateľa, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že v prípade ochrana formou neodkladného opatrenia u politika neprichádza pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv do úvahy, neobstojí. Naopak, súd s poukazom na judikatúru ESLP uviedol, za akých okolností je prípustná. Z predloženého rozhodnutia KS Prešov sp. zn. 9Co/14/22 vyplýva, že návrh sa netýkal politikov, ochrana bola poskytnutá súkromnej osobe, lekárovi; vo veci tohto senátu sp. zn. 5Co/95/22 išlo o neprimerane urážlivú, dokonca vulgárnu a hanobiacu kritiku, prekračujúcu pravidlá slušnosti.

19. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1).

20. Odporkyňa nevznikli v odvolacom konaní žiadne trovy, preto odvolací súd jej ich náhradu nepriznal (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP).

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).